

Vastaus valtuutettu Maija Hurrin ja usean muun (34) valtuutetun aloitteeseen vanhusten kotihoidon lisäresursoinnista: pitkäaikaistyöttömistä vanhustyön avustajia

VD/8996/00.02.00.03/2015
JTS/MP/LL/JB, HY-L

Kaupunginvaltuutettu Maija Hurri ja 34 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Vanhusten määrä lisääntyy kaupungissamme ja samalla hoidon tarve kasvaa. Tavoitteena on, että ikääntyvät asuisivat omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Jotta kotona asuminen on mahdollista, ikääntyvä tarvitsee terveydentilan heikentyessä monenlaista apua selvitäkseen päivittäisestä elämästä. Kotihoidon alalle koulutetut ammattilaiset tuovat palveluja ja apua. Kuitenkin on niin, että esimerkiksi vanhuksen tarvitsema saattoapu poliklinikka tai lääkärikäynteihin, ulkoilu tai jopa virkistystapahtumiin ovat perin tarpeellisia, mutta eivät vaadi hoitoalan koulutetun henkilökuntaa.

Esitän, että vanhusten kotipalveluja parannetaan ns. Vaasan mallilla, jossa pitkäaikaistyöttömiä on palkattu vanhustyön avustajiksi tekemään sellaisia tehtäviä, joihin ei tarvitse olla alan ammattilainen.

Vaasassa tämä toiminta on ollut käytössä jo 3 vuotta ja tulokset ovat olleet hyviä. Esimerkiksi pelkästään lääkärikäyntien avustamisessa on säästetty koulutetun hoitajan liki 8 kuukauden 100 prosenttinen työaika.

Vaasassa Kotipalvelun ja TE-toimiston yhteistyöllä valinnat tehdään palkkatukeen oikeutettavien päätösten ja henkilön soveltuvuus kyseiseen tehtävään selvitetään ja projektista vastaavat kotipalvelun johtaja, vastaava ohjaaja ja henkilöstöpalvelut. Työaika on 85 prosenttia eli 6 tuntia päivässä ja koeaika 3 kuukautta.

Vanhustyön avustajat eivät osallistu hoitotyöhön, vaan tekemällä mm. edellä mainittuja tehtäviä ja vapauttavat alan ammattilaisten käsiä ja aikaa varsinaiseen hoitotyöhön.

Tämän kokeilun toivoisin käynnistyvän meillä Vantaalla ja voisimme lisätä vanhusten kotihoitoon resursseja ja samalla työllistää pitkäaikaistyöttömiä. Mm. Vaasan toiminnassa työllistetyistä osa on lähtenyt opiskelemaan hoiva-alalle.

Vantaa hyötyisi tästä avustajatoiminnasta, avustustoiminnalla voidaan tukea vanhusten kotona pärjäämistä. Projekti auttaa myös kaupunkia hoitamaan työllistämismallia ja työmarkkinakorvauksia säästyy. Työttömiä saadaan aktivoitua, työllistettyä ja heidän työelämävalmiuksia lisättyä."

Kaupunginvaltuusto 19.10.2015 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa (vastaus laadittu yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa):

Työllistämishanke käynnistetty Länsi-Vantaalla

Vantaan kaupungin vanhusten avopalveluissa käynnistettiin yhteistyössä kaupungin työllisyyspalvelujen kanssa toukokuussa 2015 Hyvä työ -hanke. Hankkeessa työllistetään pitkäaikaistyöttömiä avustamaan kotihoitoa ikäihmisten kotona asumisen tukemissa. Ikäihmiset saavat apua ulkoilussa, asioinnissa ja pienissä kodin askareissa. Myös kotihoidon työntekijät hyötyvät avustajaresursseista. Hankkeessa yhdistetään kaksi tärkeää asiaa: työttömät saavat työmahdollisuuden ja ikäihmiset pääsevät ulkoilemaan, saavat sosiaalisia kontakteja ja heidän hyvinvointinsa ja elämänlaatunsa paranee. Hanke toteutetaan Länsi-Vantaalla tiiviissä yhteistyössä kotihoidon ja työllisyyspalvelujen kanssa.

Avustajien työllistäminen

Hankkeessa on tammikuun 2016 loppuun mennessä työllistetty 11 avustajaa. Näistä kuusi on palkkatukityöllistettyä, kaksi velvoitetyöllistettyä ja kolme työkokeilussa olevaa henkilöä. Tavoitteena oli alun perin, että hankkeen avulla kotihoitoon saadaan tammikuun loppuun mennessä vähintään 30 pitkäaikaistyötöntä (15 palkkatuella työllistettyä ja 15 kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvaa). Tavoite ei toteutunut tässä laajuudessa v. 2015 Uudenmaan TE-toimiston työllisyysmäärärahojen loppumisen vuoksi.

Työllisyysmäärärahoja on jälleen saatavissa vuodelle 2016, joten hankkeen ohjausryhmä päätti tammikuussa jatkaa hanketta 31.5.2016 asti. Tarkoitus on laajentaa avustajatoimintaa edelleen Länsi-Vantaalla. Keväällä tilanne arvioidaan uudelleen, ja toimintaa laajennetaan mahdollisuuksien mukaan myös Itä-Vantaalle.

Avustajien tehtävät

Avustajien tehtävät tukevat kotihoidon hoitajien työtä. Tyypillisimpiä tehtäviä ovat asiakkaan ulkoilussa ja asioinnissa avustaminen sekä saattamistehtävät, myös lääkäriin saattaminen. Tehtäviin kuuluu myös asiakkaan kotona tapahtuva virkistys- ja aktivointitoiminta, kuten juttuseura, valokuvien katselu, lehden lukeminen, ruoan laitto, muistipelien pelaaminen yms.

Avustajien työ helpottaa kotihoitoa. Avustajat voivat tukea iäkkäiden henkilöiden toimintakykyä viemällä heitä säännöllisesti ulos liikkumaan, asioimaan ja harrastamaan jotakin joko kotona tai kodin ulkopuolella. Kun henkilön toimintakyky säilyy tai jopa paranee säännöllisen liikunnan myötä, kotihoidon avun tarve saattaa jopa vähentyä. Iäkkään henkilön elämänlaadun paraneminen on tärkeä tavoite, ja sillä on arvo sinänsä.

Avustajat ovat myös olleet kotikäynneillä kotihoidon työntekijöiden mukana ja tehneet esim. kodinhoidollisia tehtäviä sillä aikaa, kun hoitaja on auttanut asiakasta lääke-, haava- tai perushoidossa.

Asiakasmäärä

Avustajapalvelua saa tällä hetkellä noin 60 asiakasta Länsi-Vantaan alueella. Asiakkaiden määrää voidaan lisätä sitä mukaa, kun avustajia saadaan palkattua lisää.

Avustajapalvelun organisointi

Avustajat valitsee hankkeeseen hankeohjaaja yhteistyössä päivätoiminnasta vastaavan kotihoidon esimiehen kanssa, joka toimii avustajien esimiehenä. Hankeohjaaja ohjaa ja koordinoi avustajien toimintaa, ja kotihoito ja asiakasohjausyksikkö ohjaavat asiakkaita avustajapalvelun piiriin. Hankeohjaaja tekee avustajille työsuunnitelmat ja valvoo niiden toteutumista. Hankkeessa on lähdetty kokeilemaan mallia, jossa avustajat tekevät työtä pareina (palkkatuella työllistetty ja työkokeilija). Aikaa varataan kullekin asiakkaalle 2 tuntia/käynti, jolloin käynti on kiiretön ja asiakkaan tarpeisiin sopiva. Hankkeessa kokeillaan myös toimintamallia, jossa avustajat työskentelevät kotihoidon työntekijöiden työparina.

Avustajille on järjestetty perehdytystä, ohjausta ja opastusta vanhusten avopalveluissa. Avustajat tarvitsevat varsinkin alkuvaiheessa tukea ja ohjausta, koska asiakkaat ovat useimmiten huonokuntoisia vanhuksia. Tällaisten henkilöiden kohtaaminen ja heidän kanssaan työskentely voi olla avustajalle täysin uusi asia, minkä johdosta ammattilaisen antama tuki on välttämätöntä.

Alustavat kokemukset

Avustajatoiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle. Kotihoidon palautteen mukaan asiakkaat ovat olleet virkeämpiä ja iloisempia ja he ovat odottaneet paljon avustajien tapaamista. Avustajien palautteen mukaan myös asiakkaiden fyysinen kunto on parantunut avustajatoiminnan aikana. Asiakkailta suoraan kerätty palaute on lähes pelkästään positiivista.

Myös avustajat ovat olleet erittäin motivoituneita työhönsä ja useampi heistä harkitsee kouluttautumista hoiva-avustajaksi tai lähihoitajaksi. Alustavien kokemusten mukaan näyttää siltä, että tämän kaltaisella toiminnalla pystytään myös tukemaan pitkäaikaistyöttömien jatkotyöllistymismahdollisuuksia.

Lopuksi

Avustajatoiminta koetaan tärkeänä toimintana vanhusten avopalveluissa. Toiminnan myötä on saatu lisää resursseja asiakastyöhön. Avustajatoiminta on osaltaan lisännyt kotihoidon asiakkaiden toimijuutta ja tämän myötä parantanut heidän mahdollisuuksiaan asua kotona pidempään.

Hankkeen aikana on vanhusten avopalvelujen ja työllisyyspalvelujen kesken luotu toimintamalli, joka mahdollistaa suuremmankin avustajajoukon palkkaamisen. Koordinaattori on välttämätön avustajatoiminnan onnistumiseksi.

Työllisyyspalvelujen asiakas on työllistettävä ja kotihoidon asiakas on paljon apua tarvitseva vanhus, vammainen tai pitkäaikaissairas. Näiden asiakkaiden tavoitteiden ja tarpeiden yhteensovittaminen vaatii monialaista yhteistyötä.

Avustajatoiminta on ollut merkityksellistä työtä sekä kotihoidon asiakkaiden että pitkäaikaistyöttömien osalta. Hanke jatkuu ainakin 31.5.2016 asti tiiviissä yhteistyössä vanhusten avopalvelujen ja työllisyyspalvelujen kesken. Uudenmaan TE-toimiston työllisyysmäärärahojen tilanne määrittää hankkeen jatkumisen toukokuun jälkeen.

Kaupunginhallitus 7.3.2016 § 30

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Maija Hurrille ja 34 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan esityksen mukainen vastaus,
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 18.4.2016 § 18

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:

vs. palvelupäällikkö Päivi Keskinen, puh. 09 8392 1016, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
hankeohjaaja/Hyvä työ-hanke Mari Hämäläinen, puh. 09 8393 5818, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi